

**ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCACYCH nr 5 w
BYDGOSZCZY**

PROGRAM PROFILAKTYCZNO - WYCHOWAWCZY

Program powstał w oparciu o zalecenia Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2019/2020.

Bydgoszcz, 2019/2020

Rozdział 1.

Wstęp

1. Opis programu

Wychowanie to długotrwały proces mający na celu ukierunkowane oddziaływanie wychowawcze, przygotowujące ucznia do samodzielnego życia w rodzinie i społeczeństwie w poczuciu własnej wartości i szacunku dla siebie i innych ludzi.

Pierwotne i największe prawa oraz obowiązki wychowawcze posiadają rodzice w stosunku do swoich dzieci. Nauczyciele wspierają rodziców w dziedzinie wychowania. Wynikają stąd dwie ważne konsekwencje. Po pierwsze, nauczyciele nie ponoszą wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za wszystkie możliwe zadania wychowawcze. Po drugie, kierunek działalności wychowawczej nie może być sprzeczny z wolą rodziców.

Program ma pomóc uczniowi w stawaniu się coraz bardziej sobą i osiąganiu dojrzałości, w poznawaniu i rozwijaniu swoich możliwości nie tylko intelektualnych, ale również moralnych, aby, osiągając coraz większą wolność wewnętrzną, mógł odpowiedzialnie dokonywać wyborów i podejmować dojrzałe decyzje. Wiek szkolny jest czasem formowania zainteresowań i podejmowania wyborów edukacyjno-zawodowych.

Program kładzie nacisk na kulturę osobistą i kulturę społeczną, na zdolności do współdziałania, na kształtowanie cnót obywatelskich, jak również na pogłębianie świadomości ekologicznej i ochronę zdrowia.

Program nie przemilcza również problemu dotyczącego najdelikatniejszej dziedziny życia ludzkiego - wzrastania do dojrzałej miłości. Wzmacnia i utrwala wartości prorodzinne. Sposobem na osiągnięcie równowagi życiowej jest edukacja w zakresie etyki lub religii. Program obejmuje promowanie szeroko pojętej idei wolontariatu, akcji charytatywnych i prospołecznych. W sposób kompleksowy obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym, ściśle związane z realizacją zadań wynikających z ustaw: o wychowaniu w trzeźwości, przeciwdziałaniu uzależnieniom behawioralnym, przeciwdziałaniu narkomanii i ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu, dopalaczy itp.

2. Podstawy prawne:

- 1) Konstytucja RP, art. 48 ust, art. 53 ust.3, art. 72 ust.1 (Dz.U.1997.78.483 z późn. zm.);
- 2) Konwencja Praw Dziecka z dnia 7.06.1991 r., ratyfikowana przez Polskę 19.12.2011 r.;
- 3) Ustawa z dnia 14. 12. 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U.2017.59) art.4 ust. pkt 24 oraz art. 26;
- 4) Ustawa z dnia 7.09.1991r. o systemie oświaty (Dz.U.2017.2198 t.j. ze zm.), art.: 1, 4, 5, 22, 34a, 40;
- 5) Ustawa z dnia 26.01.1982 r., Karta Nauczyciela Dz.U.2017.1189 t.j. ze zm.), art. 6;
- 6) Ustawa z dnia 9.11.1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U.2017.957 t.j. ze zm.);
- 7) Rozporządzenie MEN z dnia 17.06.2016 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U.2012.977 ze zm.);
- 8) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8.02.2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz.U.2017.458);
- 9) Rozporządzenie MEN z dnia 9.08. 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno–pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz.U.2017.1591);
- 10) Rozporządzenie MEN z dnia 14.04.2017 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U.2015.1249);

3. Wartości popularyzowane w ZSO nr 5 w Bydgoszczy.

Katalog wartości najważniejszych w wychowaniu młodego człowieka powstał w oparciu o konsultacje z podmiotami decyzyjnymi szkoły: dyrektorami, nauczycielami, młodzieżą oraz rodzicami.

1) Wartości wybierane przez nauczycieli*:

- a) poszanowanie godności człowieka;
- b) uczciwość i rzetelność;
- c) odpowiedzialność;
- d) szacunek dla środowiska naturalnego, w którym żyje człowiek;
- e) poszanowanie tradycji i kultury narodowej;
- f) miłości do ojczyzny;
- g) tolerancja i otwartość na kulturę innych krajów;
- h) przestrzeganie prawa;
- i) znajomość własnych zalet i wad;
- j) godność;
- k) duchowość;
- l) chęć niesienia pomocy bliźnim, życzliwość względem drugiego człowieka, humanizm.

2) Wartości wybierane przez młodzież*:

- a) miłość,
- b) rodzina,
- c) zdrowie,
- d) duchowość,
- e) wiara w Boga,
- f) uczciwość,
- g) wiedza,

- h) tolerancja,
- i) kultura osobista,
- j) znajomość własnych zalet i wad,
- k) sprawiedliwość.

3) Wartości wybierane przez rodziców*:

- a) uczciwość,
- b) rodzina,
- c) odpowiedzialność,
- d) zdrowie,
- e) kultura osobista,
- f) tolerancja,
- g) pracowitość,
- h) duchowość,
- i) prawdomówność,
- j) godność,
- k) obowiązkowość.

* Kolejność wymienionych wzorców postępowania została wpisana zgodnie z wartością procentową.

4. Cele globalne programu profilaktyczno-wychowawczego szkoły:

- 1) pełny i wszechstronny rozwój ucznia, wyposażenie go w spójny system wartości,
- 2) wychowanie w duchu tolerancji,

- 3) kształtowanie i rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
- 4) przygotowanie do działania zespołowego,
- 5) ćwiczenie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów,
- 6) przygotowanie do podejmowania kształcenia się i rozwoju ustawicznego,
- 7) kształtowanie postawy patriotycznej i obywatelskiej oraz poczucia tożsamości regionalnej,
- 8) przygotowanie do wejścia na rynek pracy,
- 9) rozwijanie umiejętności rozpoznawania i diagnozowania zjawisk zagrażających zdrowiu i życiu oraz skutecznego przeciwdziałania im,
- 10) kształtowanie zachowań prozdrowotnych.

5. Cele operacyjne programu wychowawczo-profilaktycznego w obszarach:

1) rozwój emocjonalny ucznia:

- a) kształtowanie umiejętności akceptacji samego siebie, znajomości swoich słabych i mocnych stron; b) określanie i wyrażanie uczuć oraz emocji;
- c) świadomość ponoszenia konsekwencji;
- d) kształtowanie postaw asertywnych, empatycznych i altruistycznych;
- e) pomoc w radzeniu sobie ze stresem, zdobywanie wiedzy i umiejętności pozwalających na redukcję napięć psychicznych;
- f) promowanie postawy wzajemnej przyjaźni, poczucia więzi i zaufania.

2) rozwój intelektualny ucznia:

- a) budzenie ciekawości poznawczej;
- b) rozwijanie umiejętności twórczego i krytycznego myślenia;
- c) doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji;

- d) kształtowanie kreatywności i otwartości na wiedzę;
- e) umiejętność uczenia się;
- f) świadomość samokształcenia i samodoskonalenia;
- g) poznanie technik pracy umysłowej i ergonomii.

3) rozwój społeczny ucznia:

- a) kształtowanie umiejętności komunikowania się i funkcjonowania w grupie oraz poczucia odpowiedzialności za wykonywanie powierzonych lub podejmowanych zadań;
- b) kształtowanie postaw opartych na tolerancji wobec odmienności, uświadamianie zagrożeń wynikających z braku tolerancji; c) aktywizacja w środowisku szkolnym i pozaszkolnym – wolontariat;
- d) edukacja prawna młodzieży, kształcenie samorządności, poznawanie struktur samorządowych;
- e) kształtowanie postawy patriotycznej, wpajanie szacunku dla tradycji narodowej oraz kultury zachowania wobec symboli państwowych;
- f) kształtowanie więzi ze środowiskiem lokalnym;
- g) zapoznanie z zasadami funkcjonowania rodziny, uświadamianie zalet wynikających z istnienia rodziny oraz zadań stojących przed rodziną i odpowiedzialności wszystkich członków za jej zdrowe funkcjonowanie.

4) rozwój zdrowotny ucznia i profilaktyka:

- a) kształtowanie właściwych nawyków pielęgnacyjnych i higienicznych (zdrowy i aktywny styl życia);

- b) uświadamianie głównych zagrożeń utraty zdrowia (profilaktyka uzależnień, profilaktyka chorób nowotworowych, anoreksja, bulimia, zapobieganie depresji, itd.);
- c) wychowanie w trzeźwości, przeciwdziałanie narkomanii, ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu, dopalaczy oraz nadużywania nośników cyfrowych, telefonów (świadomość zagrożeń wynikających z egzystowania w wirtualnym świecie); d) ochrona przed instrumentalnym traktowaniem ciała;
- e) współpraca z instytucjami wspomagającymi działalność profilaktyczną szkoły:
 - BORPA,
 - TZN,
 - MONAR,
 - OPŚ,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
 - Sąd Rejonowy,
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i ich rodzin,
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego,
 - straż miejska,
 - Policja,
 - Niebieska Linia.

5) zapobieganie zagrożeniom cywilizacyjnym:

- a) realizacja odpowiednich treści na godzinach wychowawczych;
- b) organizowanie spotkań ze specjalistami;
- c) prowadzenie warsztatów, debat poszerzających wiedzę na temat cyberprzemocy, uzależnień behawioralnych itd.

- 6) przeciwdziałanie agresji i przemocy:
- a) system kar (wdrożenie procedur zawartych w WSO),
 - b) prowadzenie mediacji - spotkania warsztatowe,
 - c) upowszechnianie wiedzy o możliwościach radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami,
 - d) zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego,
 - e) promowanie idei wolontariatu,
 - f) indywidualne poradnictwo dla uczniów i rodziców.

5. Profil ucznia i absolwenta

- 1) Dzięki realizacji wyznaczonych celów absolwent ZSO nr 5 w Bydgoszczy to człowiek, który:
- a) zna historię, kulturę oraz tradycje swojego regionu i narodu;
 - b) przygotowany do aktywnego, świadomego uczestnictwa w życiu gospodarczym i społecznym;
 - c) przygotowany do dalszej edukacji;
 - d) w swoim postępowaniu dąży do prawdy;
 - e) jest odpowiedzialny i samodzielny;
 - f) posługuje się sprawnie dwoma językami obcymi;
 - g) wykorzystuje najnowsze techniki multimedialne;
 - h) jest tolerancyjny, dba o bezpieczeństwo własne i innych;
 - i) jest aktywny, ciekawy świata, uczciwy, prawy i obowiązkowy;

- j) prowadzi zdrowy i aktywny tryb życia;
- k) realizuje swoje pasje i jest kreatywny;
- l) jego relacje z innymi ludźmi cechuje: altruizm, empatia i asertywność;
- m) zna swoje mocne i słabe strony, wykorzystuje tę wiedzę w procesie rozwoju i uczenia się przez całe życie.

6. Plan działań służący realizacji celów

1) Monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego:

- a) dokonywanie okresowej analizy frekwencji uczniów,
- b) bieżące interweniowanie w przypadku uchylania się od obowiązku nauki,
- c) analizowanie sytuacji wychowawczej w klasach na posiedzeniach KZN.

2) Organizowanie pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji:

- a) indywidualne rozmowy i wywiady z młodzieżą i rodzicami na temat trudnej sytuacji osobistej;
- b) pomoc uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej – zapomogi, stypendia, zwolnienia ze stałych opłat;
- c) monitorowanie sytuacji uczniów z kłopotami zdrowotnymi (choroby przewlekłe), oraz ze specjalnymi potrzebami psychologiczno-edukacyjnymi i udzielanie wsparcia.

3). Współpraca z rodzicami:

- a) poprawa warunków pracy i nauki;
- b) współorganizowanie uroczystości, wyjazdów klasowych i szkolnych.

4). Tradycje i obyczaje szkolne - uroczyste obchody świąt szkolnych o charakterze wychowawczo-profilaktycznym: a)

uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego;

b) wyjazdy integracyjne i uroczyste przyjęcie do społeczności szkolnej uczniów klas pierwszych;

c) Dzień Edukacji Narodowej;

d) Dzień Papieski;

e) Marsz Wolności;

f) Dni Walki z Uzależnieniami;

g) akcja "Młoda krew ratuje życie";

h) Międzynarodowy Dzień Wolontariusza;

i) akcje charytatywne, np. "Szlachetna Paczka";

j) kwesty na renowację obiektów zabytkowych;

k) jasełka;

l) Wigilia;

m) Dzień Nauki i Zdrowia,

n) Walentynki;

o) Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego;

p) Dzień Żołnierzy Wyklętych;

q) Święto Szkoły,

- r) Targi Edukacyjne dla Szkół Wyższych;
 - s) zbiórki dla Hospicjum im. Jerzego Popiełuszki (Pola Nadziei);
 - t) międzyszkolne debaty "Potyczki dobra ze złem";
 - u) uroczyste zakończenie klas trzecich V LO;
 - v) zbiórka darów w ramach akcji przeprowadzanej przez wolontariuszy dla Stowarzyszenia na Rzecz Godności Osób Niepełnosprawnych;
 - w) Narodowe Święto Konstytucji;
 - x) Kiermasz książki;
 - y) Dzień Sportu i Tańca;
 - z) uroczyste zakończenie klasy III gimnazjum; aa) uroczyste zakończenie roku szkolnego.
- 5) Kształtowanie więzi z krajem ojczystym, poszanowanie dla dziedzictwa narodowego i innych kultur:
- a) kształtowanie poczucia przynależności do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej oraz postawy patriotycznej, miłości do ojczyzny, kultywowania tradycji;
 - b) znajomość hymnu narodowego;
 - c) kulturalne zachowanie się w miejscach pamięci narodowej, w czasie uroczystości szkolnych, w kościele i na cmentarzu; d) dbanie o odpowiedni strój w czasie świąt szkolnych, akademii;
 - e) utrzymywanie kontaktów z kombatanami;
 - f) organizacja i aktywny udział w uroczystościach o charakterze rocznicowym i patriotycznym;
 - g) opieka nad miejscami pamięci narodowej, pamięć o poległych w czasie II wojny światowej.
- 6) Lekcje wychowawcze:
- a) nauczyciele dokonują wyboru tematyki stosownie do poziomu rozwoju emocjonalnego i zdiagnozowanych problemów wychowawczych w klasach;

- b) tematy są wpisywane do programu wychowawczego każdej klasy;
- c) problematykę lekcji mogą także proponować uczniowie, wychowawcy i rodzice.

Rozdział 2.

TEMATYKA GODZIN WYCHOWAWCZYCH

1. Klasa I - integracja i komunikacja:

- 1) Zapoznanie uczniów ze statutem szkoły i zasadami oceniania.
- 2) Wybór samorządu klasowego .
- 3) Warsztaty integracyjne.
- 4) Wycieczka integracyjna .
- 5) Jak stworzyć zgrany zespół klasowy – tworzenie i podpisanie kontraktu.
- 6) Zasady dobrej i skutecznej komunikacji.
- 7) Szkolny savoir-vivre - kultura osobista w szkole.
- 8) Poznajmy się - nasze pasje i zainteresowania.
- 9) Dlaczego warto się uczyć?
- 10) Testy inteligencji wielorakiej wraz z omówieniem.
- 11) Moja nowa szkoła- ankieta badającą stopień zadowolenia ucznia klasy I z wyboru nowej szkoły.
- 12) Techniki skutecznego uczenia się.
- 13) Cykliczna analiza sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w klasie.
- 14) Emocje - czy potrafię je nazywać i mówić o nich otwarcie?
- 15) Jak radzić sobie ze złością i gniewem?
- 16) Moje mocne i słabe strony Jak polubić siebie?- kształtowanie poczucia własnej wartości.

- 17) O sztuce motywacji.
- 18) Zaburzenia okresu dojrzewania.
- 19) Tematy do wyboru z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 20) Tematy do wyboru z zakresu promowania zdrowego stylu życia.
- 21) Tematy do wyboru z zakresu doradztwa zawodowego.

2. Klasa II - ja i inni, rozwój osobisty:

- 1) Przypomnienie ważniejszych przepisów z dokumentów szkolnych dotyczących ucznia.
- 2) Tolerancja i jej granice.
- 3) Asertywność.
- 4) Między marzeniem a rzeczywistością- ideał chłopaka/ideał dziewczyny.
- 5) Samospełniająca się przepowiednia- o roli pozytywnej samooceny i poczucia własnej wartości.
- 6) Temperamenty- dostrzegamy własną odmienność- test psychologiczny określający rodzaj temperamentu.
- 7) Co kobiety winny wiedzieć o mężczyznach a mężczyźni o kobietach- film "Czym różni się mózg mężczyzny i kobiety – mity czy fakty?" 8)
Tajemnice mózgu- jak pracuje, za co odpowiadają obie półkule i jak to wpływa na nasz proces uczenia się.
- 9) Techniki szybkiego zapamiętywania i efektywnego uczenia się.
- 10) Moje motto życiowe - czyli porozmawiajmy o wartościach.
- 11) Subkultury i sekty.
- 12) Techniki manipulacji.
- 13) Patriotyzm, Ojczyzna- co znaczą dla Ciebie te słowa?
- 14) Jak rozwiązywać konflikty- o sztuce negocjacji.
- 15) Rodzina - jak budować właściwe relacje w rodzinie.
- 16) Dlaczego warto pomagać- osoby działających w wolontariacie.

- 17) Tematy do wyboru z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 18) Tematy do wyboru z zakresu promowania zdrowego stylu życia.
- 19) Tematy do wyboru z zakresu doradztwa zawodowego.

3. Klasa III - dorosłość:

- 1) Odpowiedzialność prawna po ukończeniu 18 roku życia.
- 2) Jestem świadomym obywatelem - czy mam wpływ na życie lokalnej społeczności?
- 3) Tajemnice i uroki mojej Małej Ojczyzny.
- 4) Razem można więcej i lepiej-o sposobach zrzeszania się dla osiągnięcia wspólnego celu.
- 5) Jak walczyć ze stresem?- co wywołuje stres i jak go pokonać. Techniki relaksacji.
- 6) Czym jest dla mnie sukces i jak go osiągnąć.
- 7) Czytaj biografie- życiorysy niezwykle(np. Steve Jobs -twórca Apple).
- 8) Konflikt pokoleń - czyli jak przetrwać z własnym rodzicem.
- 9) Ten pierwszy raz- inicjacja seksualna młodzieży.
- 10) Matura- jak się przygotować, by zdać?
- 11) Procedury maturalne.
- 12) Matura i co dalej?- szkoły policealne i uczelnie wyższe regionu, omówienie.
- 13) Umiejętność pokonywania trudności i radzenia sobie z porażką.
- 14) Tematy do wyboru z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 15) Tematy do wyboru z zakresu promowania zdrowego stylu życia.
- 16) Tematy do wyboru z zakresu doradztwa zawodowego.

4. Profilaktyka uzależnień, przykłady tematów do realizacji

- 1) Charakterystyka różnych uzależnień- mechanizm powstawania uzależnienia.
- 2) Nikotynizm i jego konsekwencje.
- 3) Alkoholizm i jego konsekwencje.
- 4) Opłakane skutki mody na dopalacze.
- 5) Zagrożenia płynące z Internetu.
- 6) Narkotyki - objawy konsekwencje uzależnienia.
- 7) Sposoby zapobiegania uzależnieniom (sport, turystyka, ciekawy sposób spędzania czasu wolnego).

5. Zdrowy styl życia, przykłady tematów do realizacji:

- 1) Zasady zdrowego odżywiania.
- 2) Na czym polega zdrowy styl życia?
- 3) Anoreksja, bulimia, ortoreksja i inne zaburzenia odżywiania - przyczyny i konsekwencje.
- 4) Czy sport to zawsze zdrowie?
- 5) Choroby cywilizacyjne- przyczyny, przebieg, sposoby zapobiegania.
- 6) Podstępny wirus HPV- jak się przed nim bronić?
- 7) Kultura czasu wolnego- czyli jak odpoczywać efektywnie.
- 8) Profilaktyka HIV i AIDS.
- 9) Ciekawe i nietypowe formy spędzania czasu wolnego.

6. Doradztwo zawodowe, przykłady tematów do realizacji:

- 1). Zawody przyszłości (nowe zawody powstałe wraz z rozwojem nowych technologii).
- 2) Źródła pozyskiwania informacji o formach doskonalenia i rynku pracy.
- 3) Oczekiwania pracodawców wobec przyszłego pracownika (rozmowa z zaproszonym gościem-pracodawcą).

- 4) Różne formy studiowania.
- 5) Jak napisać dobre CV i list motywacyjny.
- 6) Rozmowa rekrutacyjna- jakich błędów unikać?
- 7) Targi zawodoznawcze (udział klas III).
- 8) Salon maturzysty.
- 9) Spotkania z przedstawicielami szkół wyższych regionu.
- 10) Warsztaty prowadzone przez doradców zawodowych.
- 11) Współpraca z rodzicami.

Rozdział 3.

Plan działań wychowawczo-profilaktycznych w ujęciu tabelarycznym

Cel	Zadania	Sposoby realizacji	Realizujący
Dążenia do samorozwoju	<ol style="list-style-type: none"> 1. wyzwalenie wewnętrznego potencjału 2. wytrwałość w dążeniu do celu 3. wzmacnianie poczucia własnej wartości 4. przygotowanie do świadomego wyboru dalszej drogi kształcenia i dalszej drogi życiowej 5. wyposażenie w umiejętność organizacji własnej pracy i czasu 6. wolnego kształtowanie odpowiedzialności za swoje myśli, słowa i działanie 	<ol style="list-style-type: none"> 7. przydzielanie różnorodnych zadań i ich egzekwowanie 8. wspierania uczniów realizacji zadań 9. konsekwentne nagradzanie za wywiązywanie się z podjętych zadań 10. odwoływanie się do statutu szkoły oraz wspólnie ustalonych norm i wartości 11. realizacja zajęć dotyczących predyspozycji zawodowych- program „Droga do sukcesu” 12. zajęcia warsztatowe dotyczące edukacji zawodowej prowadzone w Centrum Planowania Kariery zawodowej 13. realizacji zajęć do dyspozycji wychowawcy klasy: <ol style="list-style-type: none"> 1) Czym jest odpowiedzialność? 2) Za kogo oraz za co jesteśmy odpowiedzialni? 3) Trudności w uczeniu się. 4) Jak sprawniej się uczyć? 5) Higiena psychiczna. 6) Plan dnia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. wychowawcy 2. pedagog 3. rodzice

<p>Propagowanie postawy patriotycznej i społecznej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. budzenie postawy obywatelskiej poczucie dumy z przynależności do ZSO nr 5 2. kreowanie myślenia 3. dobrem ogółu tworzenie związku emocjonalnego 4. „mała ojczyzna”, regionem, polska i Unia Europejska 5. uwrażliwienie na nędzę i bezrobocie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. organizowanie akademii związanych ze świętami narodowymi 2. wystawianie spektakli nawiązujących do tematyki patriotycznej organizowanie 3. wystaw i konkursów poznawanie 4. ciekawych miejsc w regionie i w kraju (wycieczki) wolontariat 5. realizacja zajęć do dyspozycji 6. wychowawcy: <ol style="list-style-type: none"> 1) Na ile utożsamiam się z regionem, w którym przyszło mi żyć? Poznanie historii regionu. 2) Jak funkcjonuje moje miasto w 3) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. wychowawca 2. nauczyciele historii i wiedzy o społeczeństwie 3. księża- katecheci 4. rodzice 5. pedagog szkolny
--	--	---	--

	6. propagowanie tolerancji wobec mniejszości etnicznych innych narodów i ras	regionie? 4) Dawanie, przyjmowanie, wdzięczność. 5) Szczęście i cierpienie. 6) Radość życia, radość wiary.	
Propagowanie wysokiej kultury osobistej oraz rozwijanie poczucia estetyki	1. Kształtowanie potrzeby kreowania i dbania o przestrzeń, w której przebywamy 2. Poszukiwanie poczucia ładu i porządku w działaniu 3. Wyrobienie w uczniach potrzeby dbania o własne otoczenie Wzmacnianie 4. poczucia estetyki poprzez uczestniczeniem w przedstawieniach teatralnych, seansach filmowych, wystawach. Wernisażach Upowszechnianie 5. schludnego, estetycznego stroju Troska o kulturę słowa 6.	1. Dawanie przykładu dobrego zachowania w różnych sytuacjach (modelowanie) 2. Wyjścia klasowe do teatru, filharmonii, muzeum, kina itp. 3. Wzmacnianie pozytywnych zachowań poprzez nagradzanie (pochwały) Realizacja zajęć do dyspozycji wychowawcy: Dwa style zachowania: wytworność i 1) chamstwo. Wytworności można się nauczyć o 2) dobrym zachowaniu w różnych sytuacjach.	1. wszyscy pracownicy szkoły 2. rodzice
Kształtowanie inteligencji emocjonalnej	1. umiejętność komunikowania się 2. asertywność zdolność 3. empatii sposoby 4. negocjowania 5. konstruktywne rozwiązywanie	1. dawanie dobrego przykładu poprzez okazywanie szacunku 2. odwoływanie się do wspólnie ustalonych zasad i wartości 3. aktywne uczestnictwo w różnorodnych akcjach charytatywnych 4. nawiązanie kontaktu z dziećmi ze	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy • rodzice • pedagog szkolny

	<p>konfliktów</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. poszanowanie godności i indywidualności każdej osoby 7. tworzenie przyjaznych relacji międzyludzkich 8. rozumienie swoich uczuć 9. kierowanie własnymi emocjami 10. radzenie sobie ze stresem 11. radzenie sobie w trudnych sytuacjach 12. promowanie uczciwości i szczerości w kontaktach międzyludzkich 13. podejmowanie działań związanych z wolontariatem 	<p>Specjalnego Ośrodka dla Dzieci Niedowidzących niewidomych</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. spotkania z osobami starszymi w Domu Dziennego Pobytu 6. wyjazd na biwak integracyjny (ustalenie kontraktu klasowego. Bliższe wzajemne poznanie się uczniów, nawiązanie bliższego kontaktu z wychowawcą) 7. przydzielanie różnorodnych zadań grupowych 8. realizacja programu „Nasze spotkania” w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy, 9. przydzielanie zadań chętnym uczniom oraz motywowanie uczniów mniej aktywnych 10. stosowanie oceniania wspierającego 11. realizacja zadań do dyspozycji wychowawcy: <ol style="list-style-type: none"> 1) Rodzaje niepełnosprawności. 2) Postawy wobec osób niepełnosprawnych. 3) Tolerancja wobec odmienności drugiego człowieka. 4) Charakterystyka okresu starości. 5) Kontakt z ludźmi starymi. 6) Umiejętność dyskusowania. 7) Sztuka porozumiewania się. 8) Bariery komunikacyjne. 9) Zasady konstruktywnego rozwiązywania sporów. 10) Jak być asertywnym i nie ranić? 	
--	---	---	--

		11) Uczucia związane z rywalizacją. 12) Wartość współpracy. 13) Moje mocne i słabe strony. 14) Jestem dobry, lecz mam pecha. 15) Sztuka autoprezentacji. 16) Co to jest stres? 17) Jak radzić sobie ze stresem? 18) Zmiana sposobu myślenia na pozytywne. 19) Ta obezwładniająca nieśmiałość. 20) Jak radzić sobie z nieśmiałością?	
Promowanie zdrowego stylu życia oraz kształtowania postawa proekologicznych	1. Przeciwdziałanie występowaniu patologii społecznej – życie bez nałogu 2. Higiena osobista i otoczenia 3. Zdrowy styl odżywiania 4. Znaczenie sportu i rekreacji 5. Bezpieczeństwo w codziennym życiu 6. Edukacja seksualna 7. Dbłość i zdrowie psychiczne 8. Wychowanie ekologiczne 9. Higieny pracy umysłowej 10. Edukacja prorodzinna	1. Organizowanie wystaw, konkursów nawiązujących do zdrowego stylu życia 2. Wystawianie spektakli związanych z tą tematyką 3. Organizowanie różnorodnych prelekcji przeznaczonych dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli 4. Realizacja zajęć do dyspozycji wychowawcy: 1) Co rozumiemy pod pojęciem „zdrowego stylu życia”? 2) Czy wiesz, co jesz? – zasady zdrowego odżywiania. 3) Aktywność fizyczna. 4) Zagrożenia wynikające z palenia papierosów. 5) Dlaczego ludzie sięgają po alkohol? 6) Patologie społeczne – alkoholizm i narkomania. 7) Mechanizmy wchodzenia uzależnienie.	1. Wychowawcy 2. nauczyciele biologii 3. pielęgniarka szkolna 4. księża- katecheci 5. pedagog szkolny

		8) Agresja i środki psychoaktywne. 9) Sekty. 10) Profilaktyka nowotworowa. 11) Jak zachować się wobec przemocy? 12) Szkodliwy wpływ dopalaczy.	
--	--	--	--

Rozdział 4.

Ewaluacja programu

1. Program podlegał będzie ewentualnemu uzupełnieniu po zakończeniu każdego semestru, po konsultacjach z nauczycielami, rodzicami i uczniami. Na zakończenie każdego roku szkolnego zostanie przeprowadzona ewaluacja Programu, jako całości lub jedynie jego niektórych obszarów. Ponadto będzie ulegał zmianom i modyfikacjom, kiedy będą wymagały tego zmiany w aktach nadrzędnych. Szczegóły ewaluacji zostaną zapisane w corocznym Planie pracy szkoły.
2. Narzędzia ewaluacji:
 - 1) ankiety,
 - 2) obserwacja,
 - 3) wywiady,
 - 4) analiza dokumentacji szkolnej.
3. Postanowienia końcowe.

- 1) Program przygotowują i nadzorują jego realizację nauczyciele działający w ramach zespołu wychowawczego.
- 2) Z treścią programu powinni zapoznać się uczniowie, rodzice i wszyscy pracownicy szkoły.
- 3) Program wchodzi w życie po zatwierdzeniu go przez radę pedagogiczną i zaopiniowaniu przez radę rodziców.
- 4) Wychowawcy klas po zatwierdzeniu zapoznają z nim uczniów i rodziców.
- 5) Zmian w programie można dokonywać poprzez złożenie pisemnego wniosku do przewodniczącego zespołu wychowawczego.
- 6) Zespół podejmuje uchwałę o wprowadzeniu zmian do programu, a następnie przedkłada dyrektorowi szkoły celem dopełnienia procedury zatwierdzenia.